

Elinkeinoja ja elämyksiä - Hevosenomistajuuden kehittämisen jatkohanke
Entrepreneurship and experiences - developing horse ownership

Diaarinumero 2125/313/2013
Yhteyshenkilö Anne Laitinen
Vastuutaho Hippolis

LOPPURAPORTTI

1.6.2014 - 31.8.2015

Loppuraportti rahoittajalle

Elinkeinoja ja elämyksiä - Hevosenomistajuuden kehittämisen jatkohanke
Entrepreneurship and experiences - developing horse ownership

Diaarinumero 2125/313/2013

Vastuuorganisaatio Hippolis – Hevosalan Osaamiskeskus ry
Opistontie 10 A 2
32100 YPÄJÄ

Vastuullinen johtaja Projektipäällikkö Anne Laitinen
puh. 040 766 0830, anne.laitinen@hippolis.fi

Projektin vetäjä Erja Mattila
puh. 045 111 7754, erja.mattila@hippolis.fi

Kesto 1.6.2014 – 31.8.2015

Avainsanat Hevonen, yrittäminen, maaseutu, kasvatus, omistaminen, yhteisomistaminen, Raviliiga

Sisällysluettelo

Hankkeen tavoitteet	4
Hankkeen eri osapuolet ja yhteistyö	6
Hankkeen tulokset	9
Raviliigan käynnistäminen	9
Aikuisten ravikoulut	11
Kimpanvetäjien koulutukset, laatukriteereiden ja sähköisten palveluiden kehittäminen	13
Ratsuhevosten yhteisomistamisen kehittäminen	14
Julkaisut	15
Tulosten arviointi	17
Tulosten käytännön soveltuvuuskelpoisuus	18
Hankkeen hallintointi	20
Jatkotoimenpiteet	22
Loppuraportin tiivistelmä	23
Toteutuneet kustannuslajit ja rahoitus	25

Hankkeen tavoitteet

Hevosten kimppaomistaminen yleistyy. Suomen Hippoksen rekisterin mukaan jo yli puolet kilpailevista ravihevosista on kahden tai useamman henkilön omistuksessa.

1. Hankkeen tavoitteet

Tavoitteena oli hevosalan yhteisomistajuutta kehittämällä vahvistaa hevostalouden merkitystä maaseudun ja kaupungin välisen vuorovaikutuksen edistämisessä ja kehittää maaseudun yritysten tarjoamien palvelujen elämyksellisyyttä, yrittäjien verkostoitumista sekä paikallisen yhteisöllisyyden lisäämistä.

Hevosenomistamisen kehittämisen jatkohankkeen tavoitteena oli sitouttaa uudet hevosenomistajat alalle syventämällä heidän tuntemustaan ja osaamistaan, sekä saada Raviliigalle vakiintunut asema ja tätä kautta edelleen uusia hevosenomistajia hevosalan palveluiden piiriin sekä kaupungissa että erityisesti maaseudulla. Ja samalla vahvistaa maaseudulla pääosin tapahtuvaa hevosalan yrittäjyyttä hevosenomistajuuteen liittyviä toimintamalleja kehittämällä.

Jatkohankkeen tavoitteena oli käynnistää uusi **Raviliiga** 2014 vähintään kahdeksalla liigajoukkueella. Tällöin liigan kautta alalle ohjautuisi 560 000 euroa. Päämääränä oli sitouttaa liigalaiset jatkuvalla tiedotuksella ja tapahtumilla sekä tehdä hevosenomistamista tunnetuksi suurelle yleisölle. Hankkeessa luodaan toimintamalli, jolla Raviliiga mahdollistetaan myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Tarkoituksena oli kehittää **kimpanvetäjien koulutuksia, laatukriteereitä ja sähköisiä palveluita** (hevosenomistaja.fi).

Tarkoituksena oli pilotoida **aikuisten ravikoulut** kurssisisältöineen ja -materiaaleineen sekä kehittää **ratsuhevosten yhteisomistamista**.

Hankkeen eri osapuolet ja yhteistyö

Raviliigavalmentajat kertomassa hevosten kuulumiset Tampereen Hevoset 2015 -messuilla.

Kuva: Sirpa Korhonen

2. Hankkeen eri osapuolet ja yhteistyö

Hankkeessa tehtiin aktiivisesti yhteistyötä hevosalan toimijoiden kesken. Keskeisimmässä roolissa olivat ohjausryhmässä edustettuina olevat tahot Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry (SHKL), Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Hevosopisto Oy, Hippolis – Hevosalan Osaamiskeskus ry ja rahoittajan edustajana MAVIn Reijo Martikainen.

Raviliigan käynnistämisessä ja toteutuksessa tehtiin lisäksi erittäin tiivistä ja aktiivista yhteistyötä raviratojen ja ravivalmentajien sekä kimpanvetäjien kanssa. Raviliiga on kaikkineen ollut hevosalan yhteisponnistus, johon on tarvittu kaikkia osapuolia, mutta jonka koordinaattorina projektin vetäjä Erja Mattila on toiminut. Useissa isoissa kysymyksissä Raviliigaa koskien päätökset tehtiin yhteistyössä Hippoliksien, SHKL:n ja Suomen Hippoksen edustajien kesken. Yhteistyötä tehtiin myös muiden tiedossa olleiden isojen kimppatallien kanssa, mm. Melekomonen –tallin sekä Kari Lähdekorven vetämän ns. varjoliigan kanssa.

Ratsuhevosten yhteisomistamiseen liittyvissä asioissa yhteistyötä tehtiin Suomen Ratsastajainliiton, Hevosopiston sekä Ride My Horse – projektin kesken.

Lisäksi tehtiin yhteistyötä omistajahankkeen ja etenkin Raviliiga -näkyvyyden lisäämiseksi mm. Hevoset 2015 –messutapahtumaan liittyen sekä Mahdollisuuksien hevonen –yhteistyöverkostossa.

Hankkeen toteutuksesta vastasi pääosin Hippoliksien Erja Mattila.

Hankkeen tulokset

*Tommi Kylliäinen kuvassa ostamassa Raviliigavarsaa yhdessä
Jokimaan raviradan toimitusjohtaja Tomi Himangan kanssa.*

Kuva: Hevosurheilu / Harri Lind

3. Hankkeen tulokset

3.1. Menetelmät ja aineisto

Tässä kohdassa on kuvattu lyhyesti hankkeen toimenpiteet, niiden toteutus sekä tulokset hankesuunnitelman mukaisessa järjestyksessä.

3.1.1. Raviliigan 2014 käynnistäminen

Ensimmäisestä liigavuodesta poiketen ohjausryhmä oli tehnyt päätöksen, että Raviliiga -joukkue saattoi valita hevosen lämminverisen ravihevosen tai suomenhevosen väliltä. Suomenhevosjoukkueiden säännöt pidettiin muilta osin samanlaisina paitsi, että hankittava hevonen oli 2-vuotias ja se ostettiin ensisijaisesti Porin Kuninkuusravien yhteydessä järjestetystä suomenhevoshuuto-kaupasta, toissijaisesti lehti-ilmoituksella.

Raviliigaan 2014 ilmoittautui kuusi ravirataa (Forssa, Jyväskylä, Kaustinen, Kouvola, Lahti ja Oulu) sekä uutena organisaationa Suomen Ratsastajainliitto (SRL). SRL:n mukaan tulo oli positiivinen uudistus ja se tuki osaltaan hankkeen tavoitetta yhteisomistamisen mallintamisessa ratsastusurheiluun. Mukaan ilmoittautuneista raviradoista Jyväskylä ja Oulu jättäytyivät pois ennen hevosen hankintaa.

Kolme joukkuetta hankki suomenhevosen: Kaustinen, Lahti ja SRL. Joukkueet ansaitsevat erikois-maininnan, sillä suomenhevonen on ainoa kansallinen rotumme ja tällä hetkellä syntyvien varsojen määrä on huolestuttavan alhainen. Kesällä 2015 syntyi alle 1 000 suomenhevosvarsaa, yhtä vähän on syntynyt viimeksi 70-luvulla.

Sydämen tykytystä ja jännitystä suomenhevosten hankintaan saatiin toden teolla 2.8.2014 Porin Kuninkuusravien suomenhevoshuutokaupassa. Kaustisen ja Lahden liigajoukkueet tavoittelivat ruuna Wallesmannia kiihkeästi. Kaustisen joukkue korotti hintaa kerralla kuudesta tuhannesta 16 000 euroon, mitä huutokaupan säännöt eivät salli. Heti perään Lahden joukkue nosti hinnan 16 500 euroon, mitä taas liigan omat säännöt eivät sallineet. Kaiken hektisyyden keskellä meklari kopautti Wallesmannin myydyksi Lahden joukkueelle. Tilanne aiheutti hetkellisesti harmaita hiuksia hankkeen vetäjälle, kun tilanteeseen yritettiin löytää järkevää ratkaisua. Huuto mitätöitiin ja koska Wallesmannin kasvattajalle sopi, että varsa vaihtaa omistajaa liigasääntöjen puitteissa 16 000 eurolla, vedettiin pitkää tikkua kumpi hevosen saa. Onni oli myötä Kaustisen joukkueella ja Wallesmanni lähti takaisin Pohjanmaan lakeuksille. Lahti ei saanut huudettua varsaa huuto-kaupasta ja se hankki omansa julkisen tarjouskilpailun kautta myöhemmin. Oppia ja kokemusta saatiin suomenhevosten hankinnasta urakalla.

Liigajoukkueiden lämminveriset hankittiin aiempaan tapaan Ypäjän huutokaupasta 12.9.2014.

Syyskuuksi 2014 suunniteltiin matkaa raviliigalaisille Tukholman raviradalle Solvallaan Kriterium-raveihin. Matkanjärjestäjät kilpailutettiin ja yhteistyökumppaniksi valikoitui Matkapojat. Matka kuitenkin peruuntui vähäisen osanottajamäärän vuoksi. Matka oli tarkoitettu omakustanteisena asiasta kiinnostuneille liigalaisille.

Keväällä 2015 kaikille liigalaisille lähetettiin kimpanvetäjien kautta sähköinen ”Kiinnostusta kimppaomistamiseen” -kysely, jossa selvitettiin minkä tyyppisestä hevosenomistamisesta ja

minkälaisella taloudellisella panoksella liigalaiset ovat kiinnostuneita jatkossa – vai ovatko.

Kyselyyn saatiin 810 vastausta. Reilu 50% vastaajista oli kiinnostunut hevosen yhteisomistamisesta tällä hetkellä tai omisti jo muitakin hevosia. 44 % oli kiinnostunut hevosen omistamisesta Raviliigan päätyttyä.

46% vastaajista piti 5-20 henkilön kimppaa sopivimpana yhteisomistusmuotona. Yhtä paljon kannatusta saivat myös yli 50 tai yli 100 osakkaan jättikimppat. Vain viisi vastaajaa halusi omistaa hevosen yksin. Suurin osa sijoittaisi hevosen ostoon 100-500 euroa ja kuukausimaksuun 10-100 euroa.

Raviliigaan 2014 mukaan lähteneiden raviratojen määrä oli pettymys. Tavoitteeksi oli asetettu kahdeksan joukkuetta ja mukaan lähti vain viisi (sekä TalkKarin ns. varjoliigajoukkue). Taantuman aikana olisi tarvittu rohkeutta tarttua tekoihin ja iso pettymys oli kahden vetäytyneen raviradan lisäksi maan isoimpien ratojen päätös olla lähtemättä uuteen liigaan. Suuri plussa kuuluu Forssan ja Lahden radoille, jotka lähtivät mukaan toiseen Raviliiga -kauteensa. Kaikkiaan Raviliigan 2014 kautta saatiin alalle rahaa 492 000 euroa.

Raviliigan yhtenä tavoitteena oli sitouttaa osakkaita hevosenomistajana seuraaville ”stepeille” eli joko omistamaan hevonen kokonaan yksin tai todennäköisemmin osakkaaksi pienempiin hevoskimppoihin. Keväällä 2015 toteutetun ”Kiinnostusta kimppaomistamiseen” -kyselyn pohjalta valmisteltiin yhteistyössä Suomen Hevosenomistajien Keskusliiton, Suomen Hippoksen ja Suomen Ravivalmentajien kanssa ns. ammattivalmentajien huutokauppakimppoja. Hevoset näille kimpoille hankittiin 11.9.2015 Ypäjän varsahuutokaupasta. Mukaan ilmoittautui kaikkiaan yksitoista ammattiravivalmentajaa Tornioista Helsinkiin ja Porista Lappeenrantaan. Jokaiselle kimpalle löytyi myös koulutuksen käynyt vetäjä, joten perustettavat kimppat olivat omistajankkeen standardoimia laatukimppoja. Huutokauppakimppojen laskennallinen arvo hevoseloudelle oli pelkästään hevosten hankintahinnan osalta noin 71 000 e. Tämä raha ohjautui suoraan suomalaiseen hevoskasvatukseen. Lisäksi kimppojen kuukausittainen panos ravivalmennuspalveluihin on n. 10 000 euroa. Rahallista arvoa suurempi odotusarvo on uusien asiakkaiden siirtyminen omistajina eteenpäin ja mahdolliset tulevat investoinnit hevosiin sekä palveluiden ostamiseen. Tätä kautta tuetaan kotimaista kasvatusta ja hevoselinkeinoja niin maaseudulla kuin kaupungien läheisyydessä.

Raviradat innostuivat järjestämään erilaisia tapahtumia Raviliigan ympärille ja hanke oli mukana yhteistyössä järjestelyissä. Näistä esimerkkeinä mm.

-7.3.2015 Raviliiga –ravit Kouvolan T76-ravien yhteydessä

Raveissa oli ohjastajaottelu yhdessä lähdössä Raviliigavalmentajien kesken. Paikalle kutsuttiin kaikki raviliigalaiset. Innokkaimmat liigalaiset tulivat paikalle Lieksasta saakka.

-18.4.2015 Jokimaan ravirata järjesti Raviliiga 2013 –varsoille oman lähdön T76-raveissa.

Lähtöön osallistui neljä liigahevosta. Voiton vei Markku Niemisen Teivon Arctic Madonna ajalla 19,2a. Kaikki osallistujat tekivät kelpo suoritukset. Raviliigalaisille oli järjestetty bussikuljetuksia.

Huomioitavaa on, että liigavarsat ovat jo nyt kunnostautuneet hiljaisia haaveitakin paremmin kilpa-areenoilla - jopa suurkilpailutasolla, mm.

31.5.2015 Tukholman ravipyhätön Solvallen Elitloppet –sunnuntain 3-vuotistammalähtöön osallistui Teivon Arctic Madonna sijoittuen hienosti kolmanneksi ajalla 14,0a. ”Madonna” antoi omistajilleen lisää ulkomaan kokemusta osallistumalla E3-tammakilpailun karsintoihin Rommessa. Tällä kertaa tuloksena vain kokemusta tamman laukatessa.

4.7.2015 Jokimaan Suur-Hollola –sunnuntain 3-vuotiaiden lv-tammojen suurkilpailuun osallistui peräti kolme liigatammaa; Arctic Madonna, Grainfield Fanny sekä Stone Capes Olive.

4.8.2015 Teivon Tammakriterium –karsintoihin osallistui 2013 liigan kuudesta tammasta peräti neljä! Kahden kohtaloksi jäi karsiutua finaalista raskaan kuolemanpaikkajuoksun jälkeen, mutta Jokimaan Stone Capes Olive otti uran avausvoiton huippuajalla 14,9a ja Vermon Grainfield Fanny oli neljäs selviten sekin tavoittelemaan 20 000 euron ykköspalkintoa finaalisissa.

15.8.2015 Teivon Tammakriteriumin finaalisissa oli mukana Jokimaan Stone Capes Olive sekä Vermon Grainfield Fanny. Stone Capes Olive oli maalissa viides ja sille jäi hiukan jossiteltavaa, koska se ei päässyt pussista ulos. Myös Grainfield Fanny teki hyvän esityksen ollen seitsemäs.

Hankkeen jo päätyttyä juoksi Jokimaan Raviliigavarsa Stone Capes Olive kunniakkaasti viidenneksi 3-vuotiaiden lämminveristen pääkilpailussa Kriteriumissa.

Hanke julkaisi Raviliiga –käsikirjan, johon on koottu tieto Raviliigan käynnistämisestä aina mukaan lähtevien joukkueiden kartoittamisesta ja markkinoinnista yhteistyöhön, tiedottamiseen ja ongelmatilanteiden ratkaisuun. Käsikirjan tarkoitus on palvella hevosalan organisaatioita, jos Raviliiga käynnistetään myöhemmin. Käsikirja on loppuraportin liitteenä (Liite 1).

Hanke koordinoi Raviliigan fanituotetilauksia sekä niiden postituksia. Tuotteet kilpailutettiin ja kimpanvetäjät hoitivat myynnin osakkaille ja toimittivat sen koottuna edelleen Hippolikselle, joka teki tilaukset ja tuotteiden postitukset. Kesällä 2015 Teivon raviradan Teivo-shop otti hoitaakseen fanituotteet.

Raviopas

Raviliigalaisten sekä muiden uusasiakkaiden palvelemiseksi hankkeessa kehitettiin ja teetettiin Raviopas -rintamerkki. Raviopas on ravitunteva henkilö, joka toimii vapaaehtoisena oppaana tutustuttamassa uusia ihmisiä ravien saloihin. Hänellä on siis käytössään kuvan mukainen rintamerkki ja häneltä voi mennä kysymään mitä tahansa raveihin liittyvää. Tällä yritetään tehdä ravitapahtumasta helpommin lähestyttävä ja selkokielisempi tapahtuma.

3.1.2. Aikuisten ravikoulut

Aikuisten ravikoulujen toteutus aloitettiin kartoittamalla asiasta kiinnostuneet, mahdolliset yhteistyökumppanit. Alueellisia hevosjalostusliittoja lähestyttiin syyskuun 2014 liittoparlamentissa Lappeenrannassa hankkeen yleisesittelyllä ja kertomalla liittojen roolista aikuisten ravikoulujen käynnistämisessä. Joulukuun alussa liittoja lähestyttiin vielä sähköpostitse toimittamalla heille valmis kirje edelleen paikallisille yrittäjille toimitettavaksi. Lisäksi asiassa lähestyttiin jo toi-

minnassa olevia poniravikouluja sekä Suomen Ratsastajainliittoa. Vastauksia saatiin 9 kpl.

Hanke oli mukana yhteistyössä Suomen Hippoksen tilaamassa Hämeen Ammattikorkeakoulun agrologiopiskelija Jatta Virolaisen opinnäytetyössä ”Uusia hevosharrastajia raviurheiluun – esiselvitys ravikurssitoiminnan kysynnästä ja kiinnostuksesta Suomessa”. Opinnäytetyötä hyödynnettiin aikuisten ravikurssien suunnittelussa.

Projektin vetäjä Erja Mattila osallistui pohjoismaiseen poniravitapaamiseen Tukholmassa 9.8.2014 ja samalle matkalle hän oli sopinut Tukholman Ravikoulun (Solvalla travskola) johtajan Glenn Elo tapaamisen. Kyseinen ravikoulu toimii radalla, Solvalla, ja tarjoaa kurseja leikkikouluikäisistä aikuisiin. Tapaamisen tarkoitus oli saada tietoja ravikoulun järjestämisestä aikuiskursseista, kokemuksista ja vinkkejä toiminnan käynnistämiseen Suomessa. Tapaamisen voi kiteyttää siihen, että ravikurssien järjestäminen on taloudellisesti haastavaa, koska ajokursseille on hankala saada pitkän ajan jatkumoa - jossain vaiheessa ollaan siinä pisteessä, että harrastuksen syventämisen edellytys on oma hevonen. Käytännössä siis uusasiakashankinta on isossa roolissa ja alokaskursseille pitäisi saada jatkuvasti uusia osallistujia. Ruotsissa ravikoulut on saatu radoille keskusjärjestön aloitteesta. Matkasta ei syntynyt kuluja hankkeelle.

Hanke oli mukana aikuisten ravikursseihin ideoita hakien ja asiaa esitellen mm.

- 18.-19.9.2014 Liittoparlamentti, Imatra (Anne Laitinen)
- 11.-12.2.2015 Jalostuspäivät, Joensuu (Erja Mattila)
- 15.3.2015 Nuorisovastaavien kehittämispäivät, Lahti (Erja Mattila)
- 18.4.2015 SRL:n talli- ja seuraseminaari, Lahti (Sanna Mäki-Tuuri)

Aikuisten ravikoulujen suunnittelutapaaminen järjestettiin 19.2.2015 Ypäjällä. Paikalla oli yhteensä seitsemän aikuisten ravikursseista kiinnostunutta toimijaa, joukossa niin Suomen Hippoksen nuorisopalveluja tarjoavia poniravikouluja kuin yksityisiä talliyrityksiä. Päivän aikana käytiin läpi aikuisten ravikurssien sisältö, turvallisuusvaatimukset, markkinointi ja hinnoittelu. Sovittiin, että kurssien järjestäjät valmistelevat kurssit käynnistymään huhti-toukokuussa 2015, jotta hankkeen aikana ehditään toteuttaa kurssien yhteismarkkinointi ja kerätä kokemukset pilottikursseista. Päivän aikana valmisteltiin ohjeistus ravikurssien käynnistämiseen. ”Aikuisten ravikurssit” – ohjeistus on liitteenä (Liite 2).

Harjun oppimiskeskus lähti ensimmäisenä tarjoamaan aikuisten ravikursseja. Kurssille ilmoitettiin kuitenkin niin pieni määrä osallistujia, että se jouduttiin peruuttamaan. Resurssipulan vuoksi uutta kurssia ei vielä ole tarjottu, mutta se on aikeissa. Ypäjän Hevosopistolla on pyörinyt syksystä 2014 aikuisille tarkoitettuja viikonloppuleirejä ja opiston kanssa on tehty yhteistyötä mm. markkinoinnissa liigalaisille.

Erinäisistä syistä, jotka olivat useimmiten henkilöresurssien vaje, muut toimijat eivät saaneet käynnistettyä pilottikursseja. Hankkeen kannalta tämä oli erittäin ongelmallista. Toisaalta toteutuksesta ajateltiinkin vastaavan yksittäisten toimijoiden ja yritysten, joten hanke ei voinut vaikuttaa tilanteeseen muuta kuin yrittää aktivoida heitä.

Yhteistyötä ravikurssien osalta tehtiin myös Suomenhevosliiton kanssa. Suomenhevosliitto aloitti toukokuussa 2015 listaamaan ajopalveluja tarjoavia talleja. Talleilla voi opetella myös maastoajotaitoja. Suomenhevosliiton luvalla heidän listaamilleen talleille tiedotettiin mahdollisuudesta osallistua hankkeen kautta kurssien yhteismarkkinointiin. Halukkaita ilmoittautui viisi, mutta lopullista yhteismarkkinointia ei voitu toteuttaa, koska yksikään näistä viidestä ei toimittanut tietoja kurssien sisällöstä ja/tai aikatauluista.

Aikuisten ravikurssit eivät toteutuneet suunnitellusti. Ohjausryhmä totesi viimeisessä kokouksessa asian olleen ehkä aikaansa edellä ja vaativan yrittäjiltä kypsyttelyä aiheeseen. Asia nähdään tärkeänä ja palvelulle olisi kysyntää mutta sitoutuneiden toteuttajien löytäminen on haasteellista. Myös Suomessa saatettaisiin tarvita vaatimuksia raviradoille ravikoulujen perustamiseksi. Raviradat ovat turvallinen ympäristö ja ravikoulu toimisi raviradalla niin markkinointikeinona kuin uusasiakashankintana.

3.1.3. Kimpanvetäjien koulutukset, laatukriteereiden ja sähköisten palveluiden kehittäminen

Hankkeen aikana järjestettiin kaksi kimpanvetäjien koulutustilaisuutta.

Kimpanvetäjien koulutusta kokeiltiin ensimmäistä kertaa yhden päivän kurssina 1.3.2015 Espoossa. Koulutus toteutettiin Cypis-tallilla ja siihen osallistui 18 henkilöä, mukana myös ratsupuolen edustajia. Vaikka päivä oli todella tiivis, olivat kurssilaiset oikealla asenteella liikkeellä ja päivän koettiin olleen tarpeellinen.

"Koulutus oli hyvin järjestetty ja kouluttajat erinomaisia."

"Jos tämän kaltaisen koulutuksen käymiseen saataisiin jollain tapaa velvoitettua ennen hevosen (yhteis)omistajaksi ryhtymistä, monilta ongelmilta voitaisiin välttyä. Jatkossa verkkokurssin mahdollisuus?"

"Mielestäni tietopaketti sopi oikein hyvin yhteen päivään, koin että keskustelullekin jäi mukavasti aikaa ja päivä oli taukojen osalta aikataulutettu hyvin. Kiitos."

"Uskomatonta, että tämän tason tilaisuuksia järjestetään ilman osallistujamaksua. Suuri kiitos teille."

Koulutuksen aihe	Arvosana 1-5
Koulutuksen sisältö	4,5
Koulutuksen hyöty minulle kimpanvetäjänä	4,5
Opas koulutusmateriaalina	4,5
Koulutuksen kokonaisarvio	4,67

Toukokuulle 2015 suunniteltu kaksipäiväinen koulutus Tampereella peruttiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Osasyynä vähäiseen ilmoittautuneiden määrään saattoi olla koulutuksen lyhyt markkinointiaika. Koulutus päätettiin siirtää elokuulle toteutettavaksi vielä ennen hankkeen päättymistä.

15.-16.8.2015 Tampereella järjestettävään koulutukseen oli ilmoittautuneita paljon ja koulutus jouduttiin siirtämään suurempaan tilaan, jotta kaikki halukkaat saatiin otettua mukaan. Koulutukseen osallistui yhteensä 30 henkilöä.

Koulutus järjestetiin kaksipäiväisenä, lauantai-sunnuntai ja koulutuksen kesto sekä aikataulutus oli palautteen mukaan sopiva. Osallistumista porukalla raveihin sekä Markku Niemisen valmentajataapaamista pidettiin myös hyvänä.

Koulutusten tukipilarina on kouluttajien vankka ammattitaito, halu jakaa tietoa hevostalouden kenttää palvelevalla tavalla ja intohimo lajiin ja hevosenomistamiseen. Kouluttajina ovat toimineet varatuomari Ismo Kovanen, Suomen Hippoksen tiedottaja Ilkka Nisula ja projektivetäjä Erja Mattila.

Kimpanvetäjien koulutuksen käyneiden henkilöiden jatkokoulutus järjestettiin 4.10.2014 Tampereella Teivon raviradalla ennen Kriterium-raveja. Näyttelijä Anu Sinisalo opasti kimpanvetäjiä esiintymisessä. Tilaisuus oli loistava ja jokainen pääsi esiintymään Anun ja koko muun porukan edessä. Paikalla oli 30 osallistujaa.

Raviliigajoukkueiden kimpanvetäjät vastaavat kukin 700-800 osakkaan joukkueista. Työ on äärettömän tärkeää sekä Raviliigan että koko raviurheilun kannalta. Näiden kimpanvetäjien osaamiseen ja jaksamiseen on panostettava tarjoamalla mm. vertaistukea. Heille järjestettiin 25.6.2015 tapaaminen Tampereella. Tilaisuudessa käytiin läpi joukkueiden tiedotukseen, jäsenhallintaan ja valmentajien sekä omistajien väliseen yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä. Tilaisuus toimi hyvänä vertaistukena kimpanvetäjille. Virtaa tekemiseen sai myös projektin vetäjä. Tilaisuus jatkui Teivon Raviliigan kimpanvetäjän Veera Niemisen kirjoittaman Avioliittosimulaattori –kirjaan pohjautuvalla näytelmällä Pyynikin kesäteatterissa. Kesäteatteriin osallistumisesta ei syntynyt kuluja hankkeelle. Tilaisuudessa oli 12 osallistujaa.

Laatukriteereihin pohjautuvia laatukimppoja on haettu hankeaikana 26 kappaletta. Laatukimppojen tunnettavuus saisi olla vieläkin parempi. Itse laatukriteereihin ei ole tehty muutoksia, vaan alkuperäiset määritelmät koetaan selkeiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Laatukimpat ovat olleet esillä syksyn 2015 ns. ammattivalmentajien huutokauppakimppojen myötä ja tietoisuus laatukimpoista on oletettavasti lisääntynyt tämän vuoksi ja uskomme että lähiaikoina tulee lisää laatukimp-pahakemuksia.

Sähköisissä palveluissa on tuotettu sisältöä hevosenomistaja.fi, raviliiga.fi ja hippolis.fi -sivustoille. Raviliigan Facebook-sivustolla on tykkääjiä lähes 4000 ja yksittäisten julkaisujen kattavuus voi olla jopa yli 10 000. Twitter-tilillä on 1050 seuraajaa.

3.1.4. Ratsuhevosten yhteisomistamisen kehittäminen

Hankkeen aikana on tehty yhteistyötä Suomen Ratsastajainliiton, Hevosopiston ja Ride My Horse -projektin kanssa. Ride My Horse -projekti on huippu-urheilun hanke, jolla edistetään mahdollisuuksia kansainväliseen menestykseen. Tarkoituksena on löytää huippuhevoseja suomalaisille kärkiratsastajille tekemällä hevosten omistajuus ja Suomen väreissa kilpaileminen kiinnostavaksi. Kyseinen projekti toteutetaan Hevosopiston ja Suomen Ratsastajainliiton yhteistyönä ja projektin

vetäjänä toimii Anneli Yrjö-Koskinen. Projektin käyttöön annettiin hevosenomistajahankkeessa kerätyt kokemukset ja osaaminen ratsuhevosten yhteisomistajuudesta.

Suomen Ratsastajainliiton osallistuminen Raviliigaan tuo lisää kokemusta myös ratsupuolelle hevosten yhteisomistamisesta. Ratsu- ja ravipuoli eroavat yhteisomistajuuskulttuurin osalta huomattavasti ja ratsuhevosen yhteisomistaminen vaatii vielä vuosia ennen kuin yhteisomistaminen on aidosti ja laajassa mittakaavassa toteutettavissa ratsastuksen parissa.

Hanke osallistui yhtenä toteuttajana ratsuihmisille suunnatun ravitapahtuman järjestämiseen 27.4.2015 Vermossa. Ratsastajaraveissa kerrottiin raviurheilusta yleisesti sekä ravihevosten hyvinvointiohjelmasta. Lisäksi päästiin ohjatuille tallikäynneille sekä tapaamaan ohjastajia. Illan tähtenä oli SRL:n Raviliigahevonen R.R. Nykäisy, jonka kanssa pääsi ottamaan selfien. Tilaisuus toteutettiin yhteistyössä Mahdollisuuksien hevonen -yhteistyöverkoston nuorisotyöryhmän sekä Vermon raviradan kesken. Osallistujamäärä oli noin 100 henkilöä.

Projektihenkilökunnan mielestä ratsastuspuolella kimppaomistaminen on edelleen hyödyntämätön mahdollisuus, etenkin laadukkaiden urheiluhevosten omistamisessa. Kokoamalla isoja kimppoja pystyttäisiin saamaan hevosia esimerkiksi nuorten ratsastajien kilpailtavaksi. Tämä on myös asia, joka vaatii vieläkin pidempää kypsyttelyä ja ideoiden hiomista sekä aikaa. SRL:n Raviliiga-kokemuksia pystytään varmasti hyödyntämään tulevaisuudessa. Ratsuhevoset eroavat etenkin lämminveriravureista siinä, että ratsuhevosilla on selkeästi pidempi ura, jolloin se sitoo hevosenomistajaa pidempää ja on siksi myös kalliimpaa. Ratsun uraa voisikin paremmin verrata suomenhevosravurin uraan.

3.2. Julkaisut

Hankkeen aikana julkaistiin 10 tiedotetta. Tiedossa olevien lehtiartikkeleiden määrä on 73 kappaletta. Radiojuttuja on tiedossa 2 kpl ja televisio-juttuja 6 kpl.

Koulutuksien ennakkoilmoitukset julkaistiin Hevosurheilu-lehdessä, organisaatioiden kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Hankkeen käytössä oli Hippoliksen medialistat sekä alan ulkopuolelle että hevosalan medioihin. Muun muassa Suomen Hippos, Suomen Ratsastajainliitto, Ravivalmentajat, Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto sekä Hevosurheilu-lehti ovat välittäneet tietoa omissa kanavissaan (mm. netti ja jäsenlehdet ja -tiedotteet). SHKL julkaisee jokaisessa jäsenlehdessä numerossa Raviliiga –palstaa, jossa kerrotaan yhden liigahevosen kuulumiset kerrallaan.

Hevosurheilu-lehti ansaitsee erikoiskiitokset. Se on tarttunut ajankohtaisiin asioihin erittäin aktiivisesti ja positiivisesti ja Raviliiga on saanut alan sisällä paljon näkyvyyttä.

Hippolis.fi -sivut ovat olleet hankkeen pääasiallinen tiedotuskanava. Lisäksi Facebookia ja Twitteriä on käytetty aktiivisesti.

Raviliigan 2014 joukkueet esiteltiin syksyn 2014 aikana televisiossa Vermon Kutonen –ohjelmassa keskiviikkoisin. Raviliiga sai näkyvyyttä yhteensä kuudessa ohjelmassa, kestoaltaan n. 2 minuuttia/joukkue. Taltioinnit ovat myös Youtubessa, Yellow Film & Sportsin kanavalla.

Raviliigaa 2014 saatiin esille myös MTV:n Ravikunkku –ohjelmassa. Ohjelma esitetään lauantaisin primetime –aikaan. Ohjelmassa on vierailut julkisuuden henkilöitä kisaamassa "Ravikunkku" –tittelistä. Hanke sai käytettyä ohjelmaa osana Raviliigan markkinointia, sillä "Ravikunkku" –tittelin

voittajia palkittiin osuudella Raviliigan joukkueesta. Raviliigaosuuden voitti mm. jääkiekkoilija Raimo Helminen. Hanke osti markkinointi- ja tiedotustarkoitukseen yhteensä kolme osuutta (yht. 300 euroa). Kiitokset tästä yhteistyöstä Yellow Film & Sportsille.

Raviliigan yksi tärkeimmistä kanavista oli kimpanvetäjien kautta tapahtunut tiedottaminen. Hankeaikana kimpanvetäjät ovat julkaisseet yhteensä yli 300 tiedotetta.

Koonti tiedossa olevista lehtiartikkeleista ja haastatteluista on liitteenä (Liite 3).

Hanketta ja Raviliigaa on esitelty mm. seuraavissa tapahtumissa:

2.-3.8.2014 Kuninkuusravit, Pori

Perjantain 1.8. suomenhevoshuutokaupan hevosenostojen jälkeen juuri hevosen saaneet omistajat kohtasivat liigan tapaamispaikassa. Hanke hoiti ravitorille Raviliigan esittelystandin, mutta velvoitti joukkueet esittelemään toimintaa.

18.-19.9.2014 Liittoparlamentti, Lappeenranta

Hankkeen yleisesittely ja liittojen rooli aikuisten ravikouluissa, Hippoliksen projektipäällikkö Anne Laitinen

23.-26.10.2014 Helsinki International Horse Show, Helsinki

Standi yhteistyössä Hippoliksen kanssa, esillä etenkin SRL:n Raviliigahevonen R.R. Nykäisy

11.-12.4.2015 Hevoset 2015 –messut, Tampere

Standi oli yhteistyössä Hippoliksen kanssa

Hanke näkyi ohjelmavallalla (maksuttomat luennot):

- Mihin kiinnitän huomiota ratsua ostaessa - hevosjuristin käytännön vinkit.
Hevosjuridiikan asiantuntija, asianajaja Pauliina Lehtola
- Hyppää kärryille -ravikurssit starttaavat. Raviliigakoordinaattori Erja Mattila
- Raviliigan viestiralli, vauhtia ja yhteishenkeä viestikilpailussa! Leikkimielinen kilpailu Raviliiga-joukkueiden välillä. Mukana valmentajia ja kimpanvetäjiä. Yhteistyössä Hippoksen nuorisotoiminnan kanssa.
- Tähtien salissa Raviliiga–tapahtuma, jossa oli paikalla on Raviliigan valmentajia kertomassa tähänastisesta ja raottaen hiukan tulevaisuuden suunnitelmiakin. Tilaisuuden juonsi Toni Nieminen.

Tulosten arviointi

Teivon Raviliiga-joukkueen hevonen Arctic Madonna Solvallassa Elitloppet -viikonloppuna.

4. Tulosten arviointi

Osa toimenpiteistä toteutui paremmin kuin odotettiin, ja hankkeen sekä muiden alan toimijoiden toiminnot tukivat onnistumista ja kokonaisuutta. Ravikurssien pilotointi osoittautui kuviteltua haasteellisemmaksi.

Kokonaisuudessaan hanke on nostanut mm. yhteisomistajuuden kokonaan uudelle tasolle Raviliigan myötä. Yhteisomistamisen laadukkuutta on pystytty parantamaan kouluttamalla kimpanvetäjiä.

Numeroita tärkeämpää on miettiä, mitä hankkeesta jää elämään: Raviliiga –konsepti, kimpanvetäjien koulutukset ja laatumerkki. **Tuhansien uusien ihmisten kiinnostus hevosiin ja raviurheiluun.**

Hankkeen aikana vaihdettiin kokemuksia myös Svensk Travsportin kanssa. Ruotsissa uudistettiin Raviliigan mallinakin ollutta Rikstravet-konseptia ja heille kerrottiin myös meidän Raviliigasta. Yllätys oli, kun uudistunut Rikstravet lanseerattiin niin entisten nuorten hevosten hankinnan sijaan nyt etsittiinkin valmiita kilpahevosia. Raviliigassa haluttiin nimenomaan nuorten hevosten hankinnalla tukea suoraan kotimaista kasvatusta ja pidämme tätä edelleen oikeana vaihtoehtona. Erona Rikstravetissa ja Raviliigassa on myös tiedottaminen. Raviliigassa on joka joukkueella kimpanvetäjä, joka huolehtii säännöllisestä tiedottamisesta, on mukana järjestämässä tapahtumia - kimpanvetäjä on koko joukkueen henki. Tämä lisää yhteisöllisyyttä; kannustetaan yhdessä, koetaan ilot ja surut yhdessä. Rikstravetissa tiedottamisesta huolehtii valmentaja ja/tai hevosen hoitaja blogin kautta. Kerran kaudessa (vuodessa) järjestetään yhteinen tapaaminen. Raviliigassa on myös radat sitouttettu toimintaan ja tilanne on kaikille win-win. Radoilla on Raviliigassa vielä hyödyntämätöntä potentiaalia.

Koulutetut kimpanvetäjät ovat erittäin tärkeitä koko lajille. He ovat sitoutuneita ja tekevät paljon pyyteetöntä työtä raviurheilun eteen. Valmentaja saa työrauhan, kun kimpanvetäjä on linkkinä omistajien suuntaan - korvaamaton apu. Koulutuksen myötä on kimpanvetäjien ammattitaitoa pystytty lisäämään monellakin eri osa-alueella: tiedotus, taloushallinto, sopimukset, markkinointi, erilaiset ongelmatilanteet jne.

4.1. Tulosten käytännön soveltuvuuskelpoisuus

Raviliigasta hyötyvät kaikki: omistajat, kasvattajat, valmentajat, ravirata. Koko laji. Hankkeen aikana käynnistetyssä Raviliigassa saatiin alalle suoraa rahaa 492 000 euroa. Tämä jakaantuu kolmen ja puolen vuoden aikana niin kasvattajille, ammattivalmentajille, heinän viljelijöille, rehumyyjille, varustekauppialle, eläinklinikoille jne.

Ammattivalmentajien huutokauppakimppojen myötä saatiin suoraan kasvattajille 71 000 euroa. Nämä kimpat työllistävät ammattivalmentajia moninaisine sidosryhmineen usean vuoden ajan. Jos tänä vuonna toteutui yhdeksän huutokauppakimppaa, rohkenemme arvioida niitä ensi vuonna olevan vähintään kaksinkertaisen määrän!

Raviliigan kerrannaisvaikutuksia ei kukaan osaa edes täysin arvioida. Useammat liigavalmentajat ovat saaneet valmennukseensa enemmän ja/tai parempia hevosia. Valmentajilla on enemmän uskallusta lähteä itsekin kasaamaan kimppoja ja sitä kautta takaamaan alle töitä.

Hankkeen päätteeksi toteutettiin palautekysely Raviliigasta. Projektihenkilökunta haastatteli puhelimitse kimpanvetäjän, valmentajan ja raviradan edustajan tai muun henkilön jokaisesta liigajoukkueesta. Vastauksia saatiin kaikkiaan 39.

Liigapalautteesta paistoi päällimmäisenä positiivisuus. Liiga toi radoilla innokkaita uusia ihmisiä, jotka osallistuvat järjestettäviin tapahtumiin. Esimerkiksi Jokimaan toisen vuoden liigavarsaa, Piskon Merkkiä, oli opetuslähdössä radalla seuraamassa noin 300 ihmistä.

Positiivisuus kuului lähes kaikissa vastaajista. Rata näki uudet innokkaat ihmiset mahdollisuutena radalle ja olivat hyvillään tapahtumien ja hevosten kilpailujen myötä näkyneistä asiakkaista. Valmentajat kokivat saaneensa työrauhan hevosen kanssa, mistä olivat jopa ihmeissään, ja kehuivat kimpanvetäjään vuolaasti. Kimpanvetäjät pitivät liigaa yhtenä parhaana tapana tuoda raviurheilua ja hevosenomistamista esille.

Kaikkien kolmen tahon keskinäisen yhteistyön avainsanat ovat avoimuus ja rehellisyys. Näillä arvoilla ja teoilla liigajoukkueet puhaltavat yhteen hiileen. Myönteistä oli myös se, että vaikka liigalla haettiin hyvähenkistä keskinäistä kilpailua joukkueiden välillä, niin huomioitavaa on yhteishenki, joka vallitsee kaikkien liigajoukkueiden välillä. Osakkaat seuraavat muiden liigahevosten edesottamuksia, samoin myös liiga- että muut valmentajat. Liigalaiset tuntuivat olevan kuin ”yhtä perhettä”. Vaikkakin starttiviihalle asettuessa seistään tiukasti oman joukkueen väriä tunnustaen.

Odotetusti osa kommentoi myyntityön olleen iso, ajoittain jopa tuskallinen, ponnistus. Yllättävää oli se, että osa olisi näkemyksenä mukaan myynyt 50-100 osuutta enemmän kuin oli mahdollista. Aina on myös parannettavaa, myös Raviliigassa, tästä esimerkkinä budjetointi. Yksityiskohtaisempi palautekyselystä kootaan Raviliigan käsikirjaan.

Hankkeen hallinnointi

*Hankkeen ohjausryhmän jäseniä,
vas. Kielo Kestinmäki, Erja Mattila, Anne Laitinen, Mitja Nummenmaa ja Reijo Martikainen.*

5. Hankkeen hallinnointi

Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana yhteensä kolme kertaa (6.10.2014, 19.3.2015 ja 12.8.2015) sekä yhden kerran sähköpostikokoukseen 23. – 30.10.2015.

<u>Ohjausryhmän jäsen</u>	<u>Organisaatio</u>
Mitja Nummenmaa, puheenjohtaja	Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry
Pekka Soini, vpj 22.6.2015 saakka	Suomen Hippos ry
Kielo Kestinmäki	Suomen Ratsastajainliitto ry
Suvi Louhelainen	Suomen Hippos ry
Reijo Martikainen	Rahoittajan edustaja
Petri Meller	Hevosopisto Oy
Jouni Monto	Hevosenomistaja, ratsupuoli
Jukka-Pekka Rättyä	Hevosenomistaja/kasvattaja, ravipuoli
Anne Laitinen	Hippolis / Hevosenomistajuuden kehittämishanke
Erja Mattila	Hippolis / Hevosenomistajuuden kehittämishanke

Hankkeen vetäjänä toimi agrologi Erja Mattila, joka vastasi myös aiemman hevosenomistajuuden kehittämishankkeen toteutuksesta.

Hippoliksien projektipäällikkö Anne Laitinen vastasi hankkeen talouden seurannasta yhteistyössä Hippoliksien käyttämän tilitoimiston Laskentapiste Balanssin kanssa. Yhteyshenkilö kirjanpidossa oli Silja Rasi ja palkka-asioissa Tiina Jansson.

Hippoliksien henkilökunnasta hankkeelle on tehnyt töitä myös, etenkin ratsuhevosenomistamiseen liittyvissä kysymyksissä, Sanna Mäki-Tuuri. Selvitys tunneista on tehty työaikakirjanpidolla. Hanke on käyttänyt yksittäisissä tilaisuuksissa tai koulutuksissa asiantuntija-apuna Sirpa Korhosta, Seppo Hyypää, Ilkka Nisulaa sekä Ismo Kovasta. Hankkeeseen on hankittu ostopalveluna tiedotusta Kirsi Haapamatilta ja asiantuntijapalveluita Elina Hirvoselta / Joomel ja Pauliina Lehtolalta.

Hankkeen kestoksi suunniteltiin alkuperäisessä suunnitelmassa 1.6.2014 – 31.5.2015. Koska hanke oli toiminnallisesti aikataulusta myöhässä, ohjausryhmä päätti 19.3.2015 kokouksessa jatkaa hanketta rahoittajan alkuperäisesti hyväksymään ajankohtaan 31.8.2015 saakka.

Ohjausryhmän kokouksessa 12.8.2015 käsiteltiin alustavasti hankkeen tavoitteita ja toteutumista. Kyseisen keskustelun pohjalta esitettiin ja hyväksyttiin ohjausryhmän lausunnoksi hankkeesta seuraava:

Hevosenomistamisen kehittämishanke on kokonaisuudessaan onnistunut hyvin. Hankkeessa on luotu pysyviä käytäntöjä ja tulevaisuutta ajatellen yhteisomistajuutta tukevat materiaalit ovat koottuina. Hankkeessa onnistuneita osioita olivat erityisesti Raviliiga ja kimpanvetäjien koulutus. Ratsupuolen yhteisomistaminen ja aikuisten ravikurssit ovat

ehkä olleet aikaansa edellä, eikä niistä saatu haluttuja tuloksia. Ohjausryhmä kokee tärkeäksi, että näitäkin asioita on kokeiltu ja tätä kautta on saatu kokemuksia jatkossa hyödynnettäväksi. Osa hankkeessa toteutuneista toimista, mm. kimpanvetäjien koulutukset ja Raviliigan loppuun saattaminen sekä hevosenomistamisen kehittäminen monin eri tavoin toteutetaan hankkeen päätyttyä organisaatioiden omana työnä. Hanke toteutettiin hevosalan toimijoiden tiiviissä yhteistyössä.

5.1. Jatkotoimenpiteet

Jo hankkeen aikana organisaatiot sopivat siitä, että aikaansaattujen asioiden tekeminen jatkossa pitää turvata. Hankkeen päätyttyä on toimenpiteistä sovittu ja taustaorganisaatiot ovat kantamassa panostaan sekä taloudellisesti että osin toiminnallisesti. Hippoliksessa pystytään tällä työllistämään henkilö 50% työpanoksella hoitamaan hankkeessa aloitettuja tehtäviä. Hanke oli siis vasta alkua näiden asioiden kehittämiseksi. Monia asioita on edelleen etenemässä, kuten yksittäisiä aikuisten ravikurssien vetäjiä (annetaan tukea ja autetaan jatkossakin), raviratojen omistajavastaavat (Hippos), raviratojen ranking omistaja-asioihin peilaten, uuden Raviliigan mietintä jne.

Loppuraportin tiivistelmä

Killerin Raviliigan Golden Luxi näyttelyssä, näyttelyn paras varsa.

6. Loppuraportin tiivistelmä

ELINKEINOJA JA ELÄMYKSIÄ – HEVOSENOMISTAJUUDEN KEHITTÄMISHANKE ENTREPRENEURSHIP AND EXPERIENCES – DEVELOPING HORSE OWNERSHIP

Vastuuorganisaatio	Hippolis – Hevosalan Osaamiskeskus ry Opistontie 10 A 2 32100 YPÄJÄ Projektin vastuullinen johtaja Anne Laitinen puh. 040 766 0830, anne.laitinen@hippolis.fi								
Kesto	1.6.2014 – 31.8.2015 (Loppuraportti 4.11.2015)								
Rahoitus	<table><tr><td>Kokonaiskustannukset</td><td>81 774 euroa</td></tr><tr><td>MMM:ltä saatu kokonaisrahoitus</td><td>67 000 euroa</td></tr><tr><td>Muu ulkopuolinen rahoitus</td><td>9 000 euroa</td></tr><tr><td>Oma rahoitus</td><td>5 354 euroa</td></tr></table>	Kokonaiskustannukset	81 774 euroa	MMM:ltä saatu kokonaisrahoitus	67 000 euroa	Muu ulkopuolinen rahoitus	9 000 euroa	Oma rahoitus	5 354 euroa
Kokonaiskustannukset	81 774 euroa								
MMM:ltä saatu kokonaisrahoitus	67 000 euroa								
Muu ulkopuolinen rahoitus	9 000 euroa								
Oma rahoitus	5 354 euroa								
Avainsanat	Hevonen, yrittäminen, maaseutu, kasvatusta, omistaminen, yhteisomistaminen, Raviliiga								

Tiivistelmä

TAVOITTEET

Hevosenomistamisen kehittämisen jatkohankkeen tavoitteena on sitouttaa uudet hevosenomistajat alalle syventämällä heidän tuntemustaan ja osaamistaan, sekä saada Raviliigalle vakiintunut asema ja tätä kautta edelleen uusia hevosenomistajia hevosalan palveluiden piiriin sekä kaupungissa että erityisesti maaseudulla.

TULOKSET

Käynnistämällä Raviliiga 2014 saatiin alalle 492 000 euroa sekä jälleen tuhansia uusia hevosenomistajia. Hevosenomistamisen seuraava askel eli pienemmät kimpat toteutettiin ammativalmentajien huutokauppakimppoina ja näiden myötä saatiin suoraan kasvattajille suunnattua rahaa 71 000 euroa.

Aikuisten ravikoulut eivät toteutuneet suunnitellusti.

Kimpanvetäjien koulutukset sekä laatukriteerit toteutuivat suunnitelmien mukaan.

Ratsuhevosten yhteisomistamisen suhteen tehtiin yhteistyötä Suomen Ratsastajainliiton, Hevosopiston ja Ride My Horse -projektin kanssa. Yhteisomistajuus vaatii ratsupuolella vielä vuosia ennen kuin se on toteutettavissa laajassa mittakaavassa.

Raviliiga ja yhteisomistajuus sai runsaasti palstatilaa lehdissä.

TULOSTEN ARVIOINTI

Osa toimenpiteistä toteutui paremmin kuin odotettiin ja hankkeen sekä muiden alan toimijoiden toiminnot tukivat onnistumista ja kokonaisuutta. Ravikurssien pilotointi osoittautui kuviteltua haasteellisemmaksi.

Kokonaisuudessaan hanke on nostanut mm. yhteisomistajuuden kokonaan uudelle tasolle Raviliigan myötä ja yhteisomistajuutta on pystytty parantamaan kouluttamalla kimpanvetäjiä.

Julkaisut

Loppuraportin liite 3.

Toteutuneet kustannuslajit ja rahoitus

Raviliigalaiset kannustamassa omiaan Suur-Hollolassa.

Hankkeen toteutuneet kustannukset

Hankkeen toteutuneet kustannukset koko ajalta 1.6.2014 - 31.8.2015 ovat

Kustannukset	toteuma	budjetti
Palkkauskustannukset	54 936,19	39 000
Matkakulut	8 727,04	8 200
Ostopalvelut	5 354,41	13 000
Muut kustannukset (sis. yleiskustannukset)	12 757,06	16 800
YHTEENSÄ	81 774,70	77 000

Rahoitus	toteuma	budjetti
Makera (ennakko saatu 2014)	33 500	67 000
Makera (nyt haettava loppumaksatus)	33 500	
Muu ulkopuolinen rahoitus yhteensä		9 000
(Hippos)	4 500	
(Suomen Hevosnomistajien Keskusliitto)	4 500	
Oma rahoitus (Hippolis)	5 774,70	1 000
YHTEENSÄ	81 774,70	77 000

Verottajan linjauksen mukaisesti Hippolis ei ole arvonlisäverovelvollinen 1.1.2013 jälkeen. Rahoittajan hyväksymä budjetti sisältää arvonlisäveron.

Toteutuneet kustannuslajit poikkesivat jonkin verran hankesuunnitelmassa esitetystä budjetista. Suurimpana tekijänä palkkakulujen kasvaneeseen osuuteen oli hankkeen toteutusajan pidentäminen suunnitellusta 12 kuukaudesta (31.5.2015 saakka) 15 kuukauteen (31.8.2015 saakka) ja lomapalkkavarauksen sisällyttäminen palkkakuluihin. Ostopalvelut alittivat budjetoidun johtuen pitkälti siitä, että aikuisten ravikurssit, eivätkä suunnitellut materiaalit toteutuneet suunnitellusti. Hankkeen toteuma ylitti budjetoidun johtuen pääosin palkkojen ja lomapalkkojen alakanttiin arvioidusta määrästä. Ylittynyt osuus jää Hippoloksen yksityisrahoitukseksi.

LIITE 3: YHTEENVETO JULKAISTUISTA TIEDOTTEISTA JA LEHTIJUTUISTA

Hankkeen myötävaikutuksella julkaistut tiedossa olevat **artikkelit ja uutisoinnit**

19 suomenhevosta huutokaupataan, Hevosurheilu 4.6.2014
Raviliigat vetävät julkkiksia kummeiksi - Kaustinen houkutteli kiekkotähden mukaan, iltasanomat.fi 13.6.2014
Riemua ja onnen hetkiä, Kaasalainen M, Forssan lehti 17.6.2014
Osta hyvä hevonen satasella, Haapamatti K, Suomalainen maaseutu 2.7.2014
Toukokuun hevosenomistaja Miika Lähdeniemi, Mutikainen V, Hevosenomistaja 3/2014
Raviliiga yhdistää ihmisiä ja tuo hevosen lähelle, Lähdeniemi M, Hevosenomistaja 3/2014
Jokimaan Raviliigassa sukelletaan raviurheiluun ilon kautta, Hevosenomistaja 3/2014
Kouvolan liigajoukkue esittäytyi Kymi GP:ssä, Rättyä J-P, Hevosurheilu 18.6.2014
Villivarsa on mukana Raviliigassa, villivarsa.fi 23.6.2014
Liigahuumaa Kaustisella, Toivonen V, Hevosurheilu 16.7.2014
Oulun Raviliiga peruuntui, Hevosurheilu, toim. Toivonen, Kanerva ja Rättyä 30.7.2014
Raviliiga lisää kierroksia, Pitkänen S, Maaseudun Tulevaisuus 30.7.2014
Tunnelma kohosi tarjousten tahtiin, Rantamäki P-J ja Glad T, Satakunnan kansa 2.8.2014
Oma hevonen sadalla eurolla, Ypjääläinen 6/2014
Raviliiga: Mukaan hevoskimppaan Vesa-Matti Loirin kanssa? iltasanomat.fi 13.8.2014
Näyttelijä-muusikko ja koko kansan tuntema viihdetaiteilija Vesa-Matti Loiri lähti kummiksi Forssan Raviliiga-joukkueeseen, Stranden B, Iltasanomat.fi 13.8.2014
Lahden raviliigavarsa opetuslähdössä, Rättyä J-P, hevosurheilu.fi 14.8.2014
Määrää, nimeä ja laatua Ypjäen huutokaupassa – Tammavarsa Real Red Forssan Raviliigalle kymppitonilla, Laaksonen A ja Ojanen P, Forssan lehti 13.9.2014
SRL:n Raviliigaosuuksien myynti alkanut – 100 eurolla hevosenomistajaksi, Hippos 4/2014
Nimensä veroinen Lady, Silaste T, Hevosenomistaja 4/2014
Mahdollisuuksien matka, Viskari P, Hevosenomistaja 4/2014
Raviliigan ensimmäiset suomenhevoset ostettiin Porista, Huuskonen V, Hevosenomistaja 4/2014
Määrää, nimeä ja laatua Ypjäen huutokaupassa, Ojanen P & Laaksonen A, Forssan Lehti 13.9.2014
Hauska tavata, R.R. Nykäisy!, villivarsa.fi 18.9.2014
Torjuntavoiton makua, Kemiläinen J, Hevosurheilu 17.9.2014
Vesku-kummikin piti Ruususta, Lind H, Hevosurheilu 17.9.2014
TalkKarin haastajatallin myynti sai lentävän lähdön, Rättyä J-P, Hevosurheilu 24.9.2014
Onko tässä syksyn lahjavinkki – satasella ravihevosenomistajaksi, iltasanomat.fi 30.9.2014
Varsan innokkuudella, Mäntylä A, Keski-Suomalainen 21.10.2014
RaviTV: Päätös Raviliigasta syntyi 20 sekunnissa, iltasanomat.fi 5.11.2014
Raviliiga: Neljä faktaa Nykästä, villivarsa.fi 5.11.2014
RaviTV: TalkKarin jengi haastaa raviliigat, iltasanomat.fi, 12.11.2014
Ruusu pukeutuu pinkkiin, Seutusanomat, 12.11.2014
Raviliiga 2014: Despina Kouvolasta, villivarsa.fi 5.12.2014
Raviliiga 2014: TalkKari-haastajatallin Reason To Believe, villivarsa.fi 5.12.2014
Raviliiga 2014: Suomen Ratsastajainliiton R.R. Nykäisy, villivarsa.fi 5.12.2014
Raviliiga 2014: Real Red Forssasta, villivarsa.fi 5.12.2014

Raviliiga 2014: Piskon Merkki Lahdesta, villivarsa.fi 5.12.2014
Raviliiga 2014: Wallesmanni Kaustiselta, villivarsa.fi 5.12.2014
Vilja-varsalla on jopa 600 omistajaa, Rajainmäki M, Vantaan sanomat 9.12.2014
Ravikunkun voittajalle palkinnoksi hevonen, MTV.fi 29.1.2015
Raviliigavarsat rynnivät raviradoille, Rättyä J-P, Hevosurheilu 11.3.2015
Teivon raviradan diiva aloittaa uransa – 600 omistajaa jännittää, YLE Kotimaa 17.3.2015
Raviliiga: Kimppahevosesta osuuden ostaneille voitto heti ensimmäisessä startissa!, iltasanomat.fi 24.3.2015
Tulot verotetaan, kulut vähennetään, Laitinen A, Hevosurheilu 27.3.2015
Goldan Luxi paransi toisessa lähdössään voittajaksi, Pietiläinen O. Keski-Suomalainen 7.4.2015
Raviliigan ensimmäinen odotus huipentuu lauantaina, ess.fi 16.4.2015
Ei mikään löysä lötsäke, Nylund S, Hevosurheilu 29.4.2015
Melkoinen Donna, Niittynen R, Hevosurheilu 8.5.2015
Raviliigalaiset liikkeellä, Hevosurheilu 27.5.2015
Golden Luxi huudatti raviliigalaisia, Hevosurheilu 27.5.2015
650 omistajan Raviliigavarsa Ruotsin valloitukseen: ”Uskomaton pöhinä päällä”, iltasanomat.fi 28.5.2015
Kevytkenkäisyys valtaa alaa, Niittynen R, Hevosurheilu 29.5.2015
Kuilua kaventamassa, Laakso H, Hevosurheilu 29.5.2015
Chäänssejä ja mahdollisuuksia, Ylikoski E, Hevosurheilu 3.6.2015
Raviliigajoukkueet hakevat elämyksiä, Rättyä J-P, Hevosurheilu 24.6.2015
Kolme Raviliigahevosta mukana Lahden Tammahambossa, hippos.fi, 30.6.2015
Arctic Madonna piikkipaikalla, Rättyä J-P, Hevosurheilu 1.7.2015
Pää pilvissä, jalat tiukasti maassa, Mattila E, Hevosurheilu 3.7.2015
Grainfield Fanny kesäkuun ravuri, Aaltonen R, Hevosurheilu 10.7.2015
Raviliiga on oikealla asialla, Niskanen V, lansi-savo.fi 23.7.2015
Juvan paikallisraveissa rikottiin rata- ja yleisöennätys, Juvan lehti 23.7.2015
Stone Capes Olive hurmasi Teivossa, Hevosurheilu 7.8.2015
Raviliiga aktivoi ammattitreenarit, Rättyä J-P, Hevosurheilu 14.8.2015
Liigavarsat Tammakriteriumissa, Aaltonen R, Hevosurheilu 14.8.2015
Porukka - Hevosenomistajuuden kehittämishankkeen ohjausryhmä kokoontui viimeisen kerran, Rättyä J-P, Hevosurheilu 2.9.2015
Kohti Derbyfinaalia? Raviliigatoiminnan menestys innostaa monia kimppavarsan hankintaan, Hevosurheilu 4.9.2015
Toisen sukupolven raviliigatoiminta aluillaan, Niittynen R, Hevosurheilu 4.9.2015
Huutokaupassa 104 ravurivarsaa, Suomalainen maaseutu 9.9.2015
Raviliiga-Olivia pinkoi Kriteriumin finaaliin, Ikonen S, Seutuneloset 23.9.2015
Huutokauppakimpat toteutuivat, Rättyä J-P, Hevosurheilu 30.9.2015
Kriteriumien aika, Hevosurheilu 2.10.2015
Tällä hevosella on suurkisan hurjimmat kannustusjoukot: ”Meitä tulee sadoittain ja sytytämme Teivon tuleen”, iltasanomat.fi 3.10.2015

Radio

Lahden Radion iltapäivä 3.7.2014: Eipä juontaja Johanna Talasterä aamulla arvannut, että omistaa tänään yhden hevosen lisää. Tai noh, ehkä arvasi. Eikä hän sitä paitsi omista kuin 1/800 osan hevosesta. Hevoskauppoja Raviliigan tyyliin.

Sveriges radio / Sisuradio 31.5.2015 ; Arctic Madonnan omistajien Ira ja Markku Koivurannan haastattelu Solvallassa

Televisio

RaviTV esittää: SRL / Ypäjä Raviliiga, Yellow Film & TV / sports 7.10.2014

RaviTV esittää: Jokimaan Raviliiga, Yellow Film & TV / sports 14.10.2014

RaviTV esittää: Kaustisen Raviliiga, Yellow Film & TV / sports 22.10.2014

RaviTV esittää: Kouvolaan Raviliiga, Yellow Film & TV / sports 29.10.2014

RaviTV esittää: Forssan Raviliiga, Yellow Film & TV / sports 5.11.2014

RaviTV esittää: TalkKarin Raviliiga, Yellow Film & TV / sports 12.11.2014

RaviTV:ssä esitetyt koosteet on nähtävissä Yotubessa Yellow Film & TV / sports -kanavalla.

*Kiitämme erinomaisen hyvältä yhteistyöstä ja tuesta hankkeen aikana ohjausryhmämme jäseniä.
Lämmin kiitos myös kaikille Raviliigaan osallistuneille ratojen johtohenkilöille, kimpanvetäjille sekä valmentajille.
Kiitos Mitja Nummenmaa Suomen Hevosenomistajien Keskusliitosta.
Kiitos Suvi Louhelainen ja Ilkka Nisula Suomen Hippoksesta.
Kiitos kaikki muut yhteistyötahot.*

- Hankkeen henkilökunta

Hippolis - Hevosalan osaamiskeskus ry

Opistontie 10 A 2
32100 Ypäjä